



MAREK
KRAJEWSKI
CHÁRONOVE
ČÍSLA

premedia

„Tam, kam nedokážeme vstúpiť sami, dostaneme sa prostredníctvom matematiky. Zhotovujeme z nej vozíky, v ktorých sa môžeme pohybovať v neľudských oblastiach sveta.“

Stanisław Lem: *Fiasko*

PROLÓG

TELEVÍZNY MODERÁTOR SVERRE ÅSLAND pozeral s opovrhnutím na svojho neupraveného hosťa v štruksovom obleku a v prikrátkych potrhanych ponožkách. Vôbec si nebol istý, či práve dnešné vystúpenie je naozaj – ako ho o tom usilovne presviedčali – jeho životnou šancou. Potajme sníval o tom, že bude viesť dravé rozhovory v programe *Tvárou v tvár*, ktorý v nedeľu vysielala novovzniknutá súkromná stanica TV Norge, alebo bude hlásiť počas sobotného večera na svojej NRK1. Keď si pár ráz šlukol trávu, často ho navštevovali opojné vízie slávy, nízko zdanených švajčiarskych kont a tmavých exotických žien – zmyselných, nemravných otrokyní, ktoré sú pripravené a len čakajú na sexuálne ponižovanie. Bol netrpezlivý a všetky tie služobné príkazy, ktorých splnenie by mu negarovalo vstup do rýchleho výťahu na najvyššie poschodia úspechu, bral len ako nutné zlo. Pohrdlivo odfrkoval, keď mu prikázali, aby viedol raňajší program pre škôlkarov a len s námahou potláčal zívanie pri televíznych intervenciách typu „diera v moste“ a nedokázal sa zdržať, aby neopravoval chyby v reči dôchodcov, s ktorými sa zhovárал napríklad o zvýšení cien. Raz to urobil tak dotieravo, ponižujúco a zlostne, že za to zaplatil polročným vyhnanstvom do regionálnej televízie v Stavangeri. Táto príučka bola pre Åslanda aj smutná, aj poučná – keď si odkrútil trest, vrátil sa do Osla so stiahnutým chvostom a na svoj pracovný stôl si postavil zarámovanú latinskú sentenciu *Per aspera ad astra*.*

Po niekoľkých týždňoch od návratu však začal za rozhovormi s deťmi a dôchodcami banovať. Nariadenia, ktoré teraz dostával, a menovite rozhovory naživo s vedcami pred utorkovými populárno-náučnými filmami už totiž neboli nudné. Boli nebezpečné. Mali ho skompromitovať a zničiť, hoci ho jeho nový šéf s falošným úsmevom uistoval, že sú preňho jedinečnou šancou na rehabilitáciu potom, ako nedávno nedodržel zmluvu. Moderátor cítil bolestné poníženie, keď mu musel so zdvorilým úsmevom ďakovať, a potom márne celé dni prípravou na nud-

* Tŕnistou cestou ku hviezdám.

né diskusie s dákym ekonómom, biológom či filozofom. Tieto rozhovory mohli robiť len veľmi pochybnú konkurenciu kriminálnemu seriálu na štátnom druhom programe. Keď uprene hľadel do hrubých okuliarov vedcov, ktorých neupravenosť bola priamo úmerná ich nafúknutému egu, s dobre maskovaným podráždením potláčal svoje sny o nemravných otrokyniach a o hollywoodskej sláve. Čoraz častejšie sa mýlil a čoraz povrchnejšie sa pripravoval na interview, pričom zhadzoval námahu interných redaktorov, ktorí mu zaistovali celé haldy odborných materiálov. V televíznych kuloároch sa začalo šepkať o blízkom konci Sverreho Åslanda a o jeho mladom nástupcovi, ktorého nedávno ulovil šéf v istom gej klube.

Táto šepkanda sa rozrástla do mocnej kakofónie práve teraz, keď pozeral na svojho spolubesedníka. Bol to matematik, ktorý pred siedmimi rokmi emigroval z Poľska, pracoval na univerzite v Trondheime a práve získal prestížnu cenu Nórskej matematickej spoločnosti.

Pokiaľ predchádzajúce rozhovory boli pascami, ktoré šéf naplánoval programovo, tak dnešné interview bolo zjavnou predzvesťou knockoutu. Po prvé, matematik nehovoril po nórsky práve najlepšie a za nič na svete nechcel súhlasiť, aby rozhovor viedli po anglicky, pretože tvrdil, že ak by nehovoril jazykom pohostinnej krajiny, ktorá mu poskytla sedem rokov slušného života a umožnila mu medzinárodnú kariéru, bolo by to obrovské *faux pas* voči jeho dobrodincovi – nórskemu zriadeniu. Po druhé, hosť programu bol nadmieru arogantný, a svoje neodvolateľné rozhodnutie hovoriť po nórsky oznámil tesne pred programom neokrôchaným, ba priam grobianskym štýlom a buchnutím päšťou po stole. Po tretie, pochádzal z krajiny a mesta, o ktorých nemal Åsland ani najmenšiu predstavu, a informácie na tému Poľska a Vroclavu, ktoré mu poskytli zopár hodín pred začiatkom relácie, boli také rozpačité a stereotypné, akoby ich získali od sedliakov, ktorí zamestnávajú poľských gatarbeiterov na zbieranie jahôd. Po štvrté, Sverre Åsland nemal ani šajnu o matematike, s výnimkou jednoduchých aritmetických ope-

rácií, a „kráľovnú vied“ už od školských čias zahŕňal divokou a nezmieriteľnou nenávisťou. A napokon po piate, nestihol si vopred pozrieť ohlásený film, o ktorom vedel len toľko, že v ňom bude nejaká kriminálna záhada. So zaťatými zubami sa usiloval striasť všetkých obáv, a nakoniec sa rozhodol pre pokrytecký plán, ktorý mal zažehnať všetky potenciálne nebezpečenstvá.

Najprv sa rozhodol vylúčiť hrozby jazykového charakteru a ihneď na začiatku interview položil poľskému profesorovi komplikovanú otázku. Konkrétne, s radostným úsmevom sa opýtal, či sa laureát nenazdáva, že udelenie nórskej ceny vedcovi, ktorý pracuje na nórskej univerzite, nie je náhodou prejavom bratříckovania sa. Jeho diskutér – v súlade s plánom pýtajúceho sa – nepochopil to posledné slovo, ktoré však bolo kľúčové, a odpovedal tak zmätene a nezrozumiteľne, až sa novinár začal netrpezlivo ošívať.

– Vážení priatelia! – hosť relácie sa neočakávane obrátil priamo do kamery. – Hovorím po nórsky, pretože chcem vzdať úctu svojej novej vlasti, no už dlhšie nevydržím, – vtedy vystrúhal komickú grimasu a plesol sa po stehne, – takéto idiotské otázky! Dohodnime sa, Sverre, – namieril na reportéra prst s nerovnomerne ostrihaným nechtom, – že hlúpe otázky budete klásť po anglicky, a tie, čo nebudú hlúpe, po nórsky.

– Tak to musíme zamestnať prekladateľa, ktorý bude simultánne tlmočiť z angličtiny, – usmial sa Åsland. – Obávam sa totiž, že ako matematický analfabet vám budem klásť výlučne hlúpe otázky.

– Nemusíte sa predsa pýtať na matematiku.

– Náš hosť, náš pán, a my musíme vyhovieť jeho želaniam. – zaznamenal Åsland s radosťou svoje prvé malé víťazstvo. – Nebudeme teda hovoriť o matematike, hoci tá je pre dokumentárny film, ktorý za okamih uvidíte, podstatná. Budeme hovoriť o Poľsku, o vašej prvej vlasti. A o vašej malej domovine, o meste Vroclav.

– Ja nepochádzam z Vroclavu, – odvetil matematik. – Mali ste sa lepšie pripraviť.

Åsland pocítil, že sa teplo sálajúce z televíznych lúčov stáva neznesiteľným. Výdatne sa potil. O chvíľu pot vyrazí na jeho

napudrovanej tvári a stečie na svetlé sako dokonalého strihu. „Tak, a toto je knockaut,“ pomyslel si. „Asistenti mi dali o tom poľskom skurvysynovi nepravdivé informácie.“

– A odkiaľ? – opýtal sa pokojne.

– Narodil som sa v krásnom európskom meste. V Lvove, – zasupel matematik a utrel si pot z čela.

Úder bol presný. Nepopierateľný. Novinár sa márne pokúšal vyhľadať v pamäti hoci aj kusé informácie o akýchkoľvek poľských mestách. Nenašiel tam nič okrem čerstvých vedomostí o Vroclave a veľmi hmlistých o poľskom hlavnom meste Varšave. V rezervoári jeho vedomostí Poľsko viedlo nad Angolou iba o jeden bod, pretože v africkom štáte by mohol vymenovať len jedno mesto, jeho hlavné mesto Luandu, a len o dva body nad Patagóniou, pretože si nespomínal na meno žiadneho patagónskeho mesta, ak vôbec nejaké také jestvovalo. Teraz treba zakryť rozpaky nejakým vtipom a zmätenosť zamaskovať šaškovaním. Buď sa zdanlivo vzdať, kajať sa a sprisahanecky žmurknúť na televíznych divákov: no pozrite, s akým nafúkaným debilom tu mám do činenia.

– Všetci televízni diváci nepoznajú toto slávne poľské mesto.

– Ásland si zvolil to druhé riešenie. – Ale hádam sa niečo o ňom dozvieme od vás.

– To je teda pravda, nepoznajú! – vykrikol matematik. – A dokonca určite ani nevedia, že teraz to už nie je poľské mesto! Je to sovietske mesto, zmrzačené, zdevastované a depťané moskovským režimom. Mesto, ktoré Poľsku násilím zobrali 17. septembra 1939, mesto, z ktorého po vojne vyhnali Poliakov, čiže mu vzali jeho dušu! Viete si to predstaviť? Je to niečo také, akoby odrazu Švédi zabrali Nórom Oslo, pripojili ho k Švédsku a vyhnali odtiaľ všetkých nórskeho občanov! Mám o tom všetkom hovoriť? Máme na to dosť času? – opýtal sa a obrátil sa na kamery. Keď videl, ako ustrnutý kameraman prikývol, okamžite si aj sám odpovedal: – Áno! Áno! Teraz vám porozprávam o tom meste bez duše. Veď od koho iného sa to môžete dozvedieť, ak nie odo mňa?

Åsland neveril vlastným očiam a ušiam. To, že očakával vlastnú porážku, sa ukázalo neopodstatnené. Všetci televízni diváci si z tohto interview zapamätajú len kričiaceho šialenca a pokojného publicistu, ktorý sa pred tou arogantnou beštou bránil, ako sa len dalo. Vydýchol si. Jeho pot sa vyparil rovnako rýchlo, ako sa objavil. Åsland hľadel na svojho spolubesedníka a odrazu sa mu začal zdať priam sympatický a jeho oblečenie celkom vkusne vybraté. Fialový fulárový šál sa hodil k starému štruksovému obleku – no, azda trochu priteplému na začiatok leta a rozhodne sa dožadoval žehličky. Na zápästí sa mu ligotali elegantné hodinky, na prste sa zasa jagala hrubá obrúčka, asi z bieleho zlata. „Ako som ho len mohol pokladať za neupraveného,“ pomyslel si, „veď je to predsa takmer elegán! Ten jeho výbuch a reč, ktorú teraz prednáša takmer bez chýb, ma zbavili všetkých ťažkostí – nemusím mu klásť žiadne otázky! A ak by mi niekto vyčítal, že som priveľmi pasívny, poviem mu na to: len skús sám prerušiť záplavu slov takéhoto šialenca!“

Profesor si začal poťahovať fulárovú látku. Trošku ju uvoľnil, ale svoju reč neprerušil. Jeho vety začínali byť čoraz elegantnejšie, ba formulácie sa stávali priam riskantnými – akoby jazyková zdatnosť a schopnosť obraznosti vo vyjadrovaní uňho narastali spolu s emóciami.

– Poľský Lvov bol hlavným mestom európskej matematiky!
– zvolal profesor, potom sa odrazu upokojil a začal hovoriť takmer pošepky, no bol to šepot scénický a priťahoval pozornosť Åslanda, kameramanov a televíznych divákov rovnako intenzívne ako krik. – Viem, že to, čo teraz poviem, bude veľmi riskantné, ale napriek všetkému to poviem... Keby som sa nenarodil vo Lvove, tak by som tu nebol, nezískal by som matematickú Nobelovku. To nie vrocavské roky štúdií uprostred ruín zo mňa spravili matematika, nie priezračné dôkazy z oblasti teórie čísel, ku ktorým som dospel ako vedec vo vrocavskej ubytovni pre mladých vedeckých pracovníkov – počas horúčavy a medzi švábmi, čo vyliezali z výlevky –, ani zo mňa matematika nespravili tie sterilné nórske roky.

Stal som sa ním vďaka svojmu ľvovskému pôvodu. Preto som tak zareagoval, keď ste povedali, že pochádzam z Vroclavu.

„Zle, zle,“ pomyslel si Åsland, „profesorko mi začína mäknúť, takmer sa ospravedlňuje. Stráca agresívny výraz tváre. Treba ho trochu nazlostiť, aby sme zachovali zreteľné rozdelenie rolí: kultúrny publicista kontra rozzúrený domýšľavý hlupák.“

– Pokiaľ viem, – využil to, že sa profesor na okamih odmlčal, – pôvodcom génov sú rodičia, a nie miesto narodenia.

– Genius loci, samozrejme, nemá nič spoločné s genetikou, – blahosklonne odvetil hrdina rozhovoru, – okrem etymologickej súvislosti. Napriek tomu zostáva akýmsi spôsobom zakódovaný v každej bunke mozgu a vytvára doposiaľ nepreskúmané reťazce informácií.

– Je ťažké si predstaviť, – Åsland sa okamžite tej téme vyhol, – že onen genius loci je matematický, že obyvatelia Lvova žili matematikou a že tá sa dostala, takpovediac, do krvného obehu Lvovčanov...

– Veru áno! – skočil mu profesor do reči. – Ľudia žili matematikou a pre ňu aj umierali. Bola vecou života a smrti. Bola životodarná aj smrtonosná. Ako vírus, ktorý raz zabíja, a inokedy zasa vytvára vakcínu...

– Ak sa chcete dozvedieť niečo viac o smrtonosnej matematike Lvova, – tentoraz prerušil Åsland profesora, keď uvidel na obrovskom štúdiomom časovači, že sa končí čas rozhovoru, – tak vás teraz pozývame sledovať nesmierne zaujímavý dokumentárny film s titulom *Cháronove čísla*.

Reflektory kamier zhasli. V štúdiu sa rozhostilo ticho. Jeden z kameramanov ukázal Åslandovi palec hore. Ostatní mu aplaudovali. Moderátor zavrel oči a okamžite pustil z hlavy mesto, ktorému vytrhli jeho poľské srdce, zabudol aj na matematiku a na komplikované osudy východnej Európy, ktorú pokladal za jeden veľký slovanský amalgám pod ruským protektorátom. Keď do štúdia vošiel šéf, aby mu gratuloval a oslintal ho svojím judášskym bozkom, Åsland už v myšlienkach odplával k južným ostrovom a tmavým otrokyniam.

ČÍSLO BOSORKY

„(...) cením si váš pozemský realizmus.
Všetko je u vás určené,
tuhľa formula, tamto geometria, a u nás sú len
dáke samé rovnice s nekonečným množstvom riešení.“

~~~~~  
Slová diabla,  
Fjodor Dostojevskij: *Bratia Karamazovovci*



## I

V tesnom kúte na špinavom pôjde mu bolo veľmi nepohodlne. Chvel sa, keď ho pavúcie nožičky štekli po lýtkach, ticho klial, keď mu voda zo strechy kvapkala za golier, triasol sa od hnusu, keď sa nad jeho hlavou po šikmej streche pomaly špacírovali holubie parazity – odporné ploštice, ktoré štípali do krvi. Najprv ich páčil zapaľovačom, no aj toto rozptýlenie mu čoskoro zovšednelo.

Bol prikrčený v neprirodzenej polohe už dlhé hodiny. Musel sem prísť zavčas ráno, keď obyvatelia domu ešte spali. A potom čakať. Pochybným rozptýlením v pomaly sa vlečúcom čase boli hlúpe rozhovory dvoch záškolákov v uniformách rusínskej školy Národný dom, ktorí si tu našli niekoľkohodinový fajčiarsky azyl. Potom ich vyhnala tučná slúžka, a tá zasa po vyvesení vypranej bielizne poskytla hojné potešenie bradatému nájomníkovi, ktorý sem za ňou pribehol už s rozopnutými nohavicami. Ani školáci – milovníci nikotínu, ani lyczakovský Romeo, ktorý na prevrátenom koryte obchytával svoju Júliu, ho nespozorovali: skrýval sa v tmavom kúte za starou vaňou, ktorá bola rezervoárom dažďovej vody z deravej strechy.

Potom už nebolo žiadne rozptýlenie – skrúcalo ho od bolesti stŕpnutých nôh, no zároveň ho tešila blízka perspektíva, že dostane starenu. Áno, príde sem, na tých svojich tučných nemotorných nohách prekoná obité schody jeden po druhom a zadychčaná zaklope na dvere povaly dohodnutým spôsobom. Potom vlezie bočným dvercami do špinavého a smradľavého holubníka. Určite nedá najavo zhnusenie – veď predsa jej telo je príbytkom všakovakého hydu a špina sa jej zo zvráskavenej pokožky odlupuje v celých vrstvách! Akiste bude žmurkať zahnisanými očami a rozhliadať sa dookola s prihlúplym úškrnom. Bude sa rozhliadať, až obráti hlavu dozadu. A v tom okamihu on zrealizuje svoj plán.

Čakal.

Trpezlivo živil svoje vzrušenie.



Až sa konečne dočkal. Pred piatou popoludní začul na schodoch kroky. Keď jej podošvy obité plechom buchotali na schodoch, dychčanie tíchlo – a zasa silnelo, keď sa zastavovala na medzипoschodiach, aby nabrala dych do svojich astmatických priedušiek.

Už prekonávala posledné odpočívadlo.

Zatínajúc zuby od zhnusenja, cez železné dvercia vošiel do miestnosti pokrytej niekoľkokocentimetrovou vrstvou holubieho trusu. Vtáky, čo sedeli na plošinkách, sa začali nepokojne vrtieť, no neutekali smerom k otvorenému oknu. Tie tučné stvorenia sa ľudí nebáli a poznali ich zvyky. Najprv zlietali v celých húfoch na chodník neďalekej továrne na výrobu rybieho tuku a soli do kúpeľa Galen a tam sa počas prestávky na raňajky dali kŕmiť omrvinkami robotníckeho a úradníckeho chleba. Potom zaplnili malé ihrisko na zadnej strane dievčenského učiteľského seminára na ulici Sakramentiek, kde počas veľkej prestávky sadali žiakom na plecia, motali sa im pomedzi nohy, a potom sa nasýtené a ospalé vracali do svojho holubníka.

Toto podkrovie, ktoré bolo kedysi súkromné a patrilo majiteľovi domu, spojené so spoločnou povalou malými dvercami, malo aj samostatný vchod priamo zo schodiska. Keby tu nebol ten smrad a vtáacie hovná, bolo by ako stvorené pre tajné rande. Muž toto miesto dobre poznal. Všetko dokonale naplánoval.

Pomasíroval si ubolené lýtka a kolená a chvíľku načúval chrapľavému dychu stareny. Podišiel ku dverám a priložil na ne ucho. Odsunul závoru a otvoril.

Napriek jeho očakávaniu nevyriekla ani slovo. Zastala uprostred miestnosti a pozrela naňho. Z jednej z políc nad stareninou hlavou vyrazil holub a odletel smerom k zamrežovanému okienku. Zľakla sa a prudko zdvihla hlavu. Odhalila krk pokrytý záhybmi. Práve na to čakal.

Hodil na ňu slučku a pritisol sa k ženinmu chrbtu. Zúfalo sa pokúsila udržať rovnováhu a oslobodiť sa, ale on sa krútil dokola spolu s ňou. Chrčala, prstami zvierala klzkú slučku a zo sinavého jazyka jej kvapkala pena.

Pustil ju rovnako náhle, ako zaútočil. Najprv sa zosunula na kolená a potom žuchla na nahromadené vrstvy výkalov. Vrchala ako suka a držala sa pritom za krk. Na okamih mu v oblaku prachu a vtáčích pier zmizla z očí.

Hodil sa na ňu. Kolenami jej pritlačil ruky. Vzrušený sa víťazne vztyčil nad jej purpurovou tvárou. V ruke stískal kliniec, aký sa zatľkal do pokrývačských lát. Druhou rukou ju zdrapol za vysoký drdol, stvrdnutý a mastný.

Cvakanie nožníc bolo posledným zvukom, aký zaregistrovala.

Jej posledným pocitom bolo bodnutie klinca do jazyka.

Posledným pohľadom zasa kladivo, ako sa zdvíha nad jej zvráštenou tvárou.

## II

Edward Popielski sedel v zapľuvanej krčme u Bombacha na Bernsteinovej ulici a uvažoval, ako zastaviť tras v pravej nohe. Jeho končatina urobila vertikálny pohyb, keď sa pred štvrt-hodinou posadil k stolu. Vtedy pocítil, že sa podpäťok jeho vychodenej poltopánky šmykol na zaplutej podlahe. Oprel chodidlo o prsty, poriadne sa prehol dozadu a obzeral si podpäťok. Našťastie šliapol len na rozvarený zemiak, ktorý dakomu vypadol z taniera. Prešiel podošvou po drsnej podlahe a zbavil sa prilepenej drene. Teraz už bol opäťok čistý. Doškriabaný, obitý, ale čistý. Odseknutý na konci takmer pod takým uhlom ako u westernových hrdinov, razantne sa domáhal toho, aby ho obuvník podbil: žalostne prosil o opravu, ale aj tak sa blýskal, ako bol čerstvo napastovaný.

Čo však bolo horšie, mnoho nedostatkov mal nielen podpäťok, ale aj predok topánky. Špička trošku odstávala od podošvy dohora a vytvárala štrbinu, z ktorej Popielski každý deň vreckovým nožíkom vyberal zrnká piesku. „Moje poltopánky pripomínajú schudobneného aristokrata,“ pomyslel si, „a ja

sám som nezámožný pedant, biedny dandy. To posledné spojenie je oxymoron, a teda z logického hľadiska neoznačuje nič. Záver: som nikto.“

Popielskeho zaplavil prílev zúrivosti a noha mu od nervozity začala vibrovať. „Môžem dať topánky obuvníkovi,“ uvažoval a hladkal si lysinu, sčervenenu od hnevu, „ale žiaden šuster mi ich nenapraví za jeden deň. Každý mi povie: – Ale, milý pane, grajciarov niet, a tí najchudobnejší mi tu nechávajú svoje škrpále, ta krízu máme... prídte, veľactený pane, najskôr tak napozajtre, a polobotky budú jak nové. – Toto povie každý šuster, opakoval si v duchu Popielski, a čo zostane mne? Budem sedieť v nútenom obuvníckom domácom väzení celé dva dni, lebo tie poltopánky sú moje jediné!“ Buchol pästou do stola a noha sa mu metala hore-dole medzi doskou stola a udlapčenou podlahou.

– Oj, pán komisár dnes akosi nie je vo svojej koži, – povedal mladý suchotinár, o ktorého príslušnosti do čašnickeho cechu svedčil motýlik, obhryzený od molí, špinavá utierka prevesená cez plece a fľaša Čistej monopolovej vodky v ruke. – Ešte jedného frtana na dobrú náladu?

Noha sa Popielskému ďalej triasla.

– Chceš ma dráždiť, zasran? – zasyčal na čašníka. – Tak mi hovor ďalej „komisár“, a zruším ti zubnú kartu! Každé decko na Žólkiewskom vie, že už nepracujem na polícii!

– Prepáčte, ctený pane. – Mládenec odhalil drobné sčerneté zuby a vysoké dásná. – Ja tu pracujem týždeň aj s cestou, tak to neviem, ale hen tamtí blázni, – ukázal hlavou na barmana, – trepú, že ten švihák, to je komisár, no tak aj ja vás volám „pán komisár“.

Host' sa prestal mračiť a ukázal prstom na prázdny kalíšok a prázdny tanier. Keď mu prvý predmet naplnili vodkou a druhý zasa dusenou kapustou s kúskami škvariet, zaplatil a prihodil na dôvažok päť grošov prepitné. Nikdy by si nebol pomyslel, že mu kompliment „švihák“ urobí takú radosť. Bola však len chvíľková. Hneď si totiž uvedomil, že za elegána ho môžu pokladať len

podvodníci z periferie, štetky alebo novopečení čašníci, ktorí ešte donedávna pucovali krígle v podradných krčmách pri ceste. Nikto z lepšej spoločnosti sa nepomýli, čo sa jeho spoločenského statusu týka. Stačí jeden pohľad na polkruhový dopätý golier, vyšúchaný od jeho tvrdého zarastenia, na roztrhané manžety, z ktorých jeho desaťročná dcérka Rita odstihávala vytŕčajúce nitky, na topánky, ktoré ani tým, že sa leskli od napastovania, nemohli zakryť, že majú do hĺbky polámanú kožu.

Takmer pred dvoma rokmi sa prepočítal, bol priveľmi sebaistý, uveril v budúcnosť v časoch, keď nebolo isté vôbec nič. Práve vtedy mu jeho nový šéf, podinšpektor Hieronim Kocowski, ostrými slovami oznámil: „Kriminálna polícia nie je súkromným panským dvorom pána komisára Popielského, do ktorého si môže prichádzať, kedy sa mu len zachce, začať pracovať popoludní, neustále chodiť neskoro a znevažovať svojich nadriadených.“ Notorický oneskorenc sa vtedy ironicky usmial a odvetil, že zisky viedenskej poisťovacej spoločnosti Universale, v ktorej pred vyše tridsiatimi rokmi jeho otec Paulin Popielski niekoľko rokov pred svojou tragickou smrťou uzavrel životné poistenie, narastajú. Takže bývalý podriadený nepotrebuje milosť pána vrchného komisára, no pán vrchný komisár súrne potrebuje jeho, Popielského milosť, pretože nie je schopný sám viesť vyšetrovanie prípadov zložitejších než prenasledovanie zlodejov koní. O dva mesiace neskôr už preklínal svoju hádku s nadriadeným, ktorá vyústila dokonca do pokusu o napadnutie a zakrátko nato prepustením z disciplinárnych dôvodov. Hneval sa na svoju pýchu, keď poisťovňa Universale padla za obeť svetovej kríze a zbankrotovala a on sa musel vrátiť k svojmu zamestnaniu spreď čias, keď býval policajtom. Zatlínal zuby a čakal, kým minú tri roky od jeho prepustenia a po uplynutí tejto garančnej lehoty, ktorú predpisoval právny zákonník, si bude môcť založiť súkromnú detektívnu kanceláriu. Zatiaľ dával súkromne hodiny, no toto zamestnanie mu aj tak nepostačovalo na to, aby dokázal platiť slúžku a veľký byt pri Jezuitskej záhrade a zároveň zabezpe-